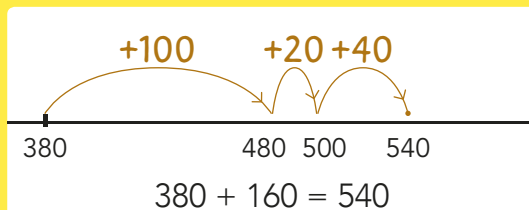
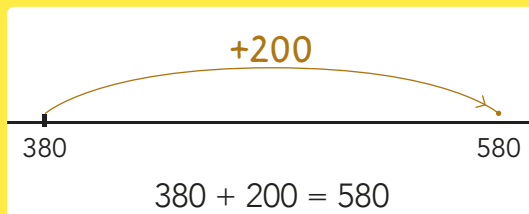

DOEL 1

- Je leert optellen tot en met 1000 met de strategie: rijgen, bij sommen als: $380 + 200$ en $380 + 160$.

HULP

1

Welke som hoort erbij?

Reken uit op de getallenlijn.

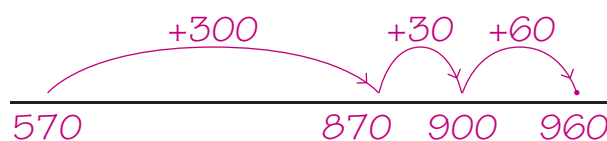
Vorig jaar heeft Pleun 340 euro gespaard.
Dit jaar 280 euro.
Hoeveel heeft zij de afgelopen twee jaar in totaal gespaard?

som: $340 + 280 = 620$

antwoord: 620 euro

De familie Van Dijk rijdt naar Frankrijk in 2 dagen.
Op de eerste dag rijden ze 570 kilometer, de tweede dag 390 kilometer.
Hoeveel kilometer hebben ze in totaal gereden?

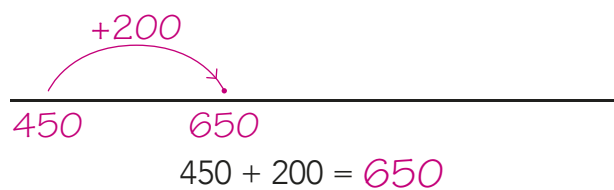
som: $570 + 390 = 960$

antwoord: 960 km

2

Reken uit op de getallenlijn. Maak de getallenlijn in je schrift.

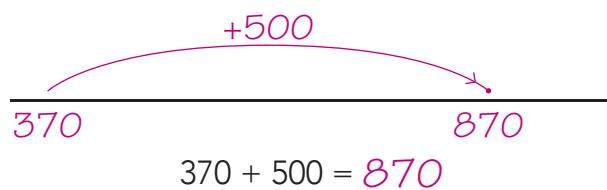
$$510 + 400 = 910$$

$$740 + 200 = 940$$

$$570 + 200 = 770$$

$$230 + 200 = 430$$

$$470 + 200 = 670$$

$$290 + 300 = 590$$

$$250 + 600 = 850$$

$$620 + 300 = 920$$

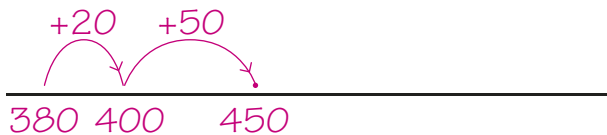
$$340 + 300 = 640$$

$$530 + 400 = 930$$

3

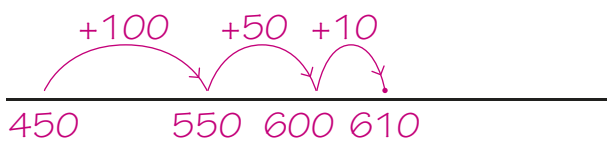
Reken uit op de getallenlijn.

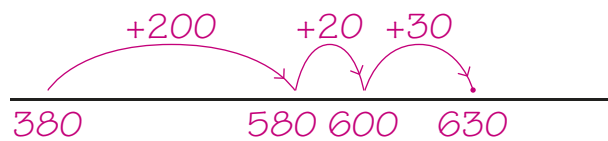
$$380 + 70 = 450$$

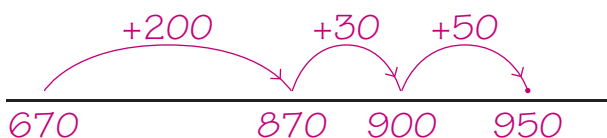
$$460 + 50 = 510$$

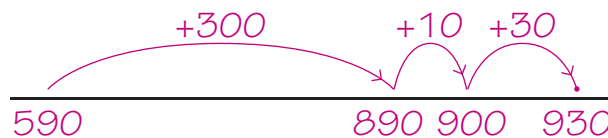
$$450 + 160 = 610$$

$$380 + 250 = 630$$

$$670 + 280 = 950$$

$$590 + 340 = 930$$

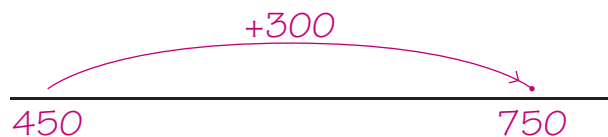

4

Reken uit op de getallenlijn. Maak de getallenlijn in je schrift.

$$340 + 70 = 410$$

$$450 + 300 = 750$$

$$430 + 280 = 710$$

$$530 + 90 = 620$$

$$520 + 200 = 720$$

$$570 + 350 = 920$$

$$450 + 80 = 530$$

$$750 + 160 = 910$$

5

Reken uit.

$$350 + 160 = 510$$

$$260 + 450 = 710$$

$$490 + 280 = 770$$

$$660 + 260 = 920$$

$$580 + 270 = 850$$

$$670 + 180 = 850$$

$$540 + 290 = 830$$

$$680 + 270 = 950$$

KIJK TERUG »

Bedenk voor deze les een som voor de toets.

.....

DOEL 1

- Je leert optellen tot en met 1000 met de strategie: rijgen, bij sommen als $380 + 200$ en $380 + 160$.
- Je leert optellen tot en met 1000 bij sommen als $500 + 300$, via de kleine som $5 + 3$.

HULP

$$5 + 3 = 8$$

$$500 + 300 =$$

1

Reken uit.

Bedenk daarna zelf een rijtje.

$$5 + 3 = 8$$

$$6 + 2 = 8$$

$$4 + 4 = 8$$

$$+ =$$

$$50 + 30 = 80$$

$$60 + 20 = 80$$

$$40 + 40 = 80$$

$$+ =$$

$$500 + 300 = 800$$

$$600 + 200 = 800$$

$$400 + 400 = 800$$

$$+ =$$

2

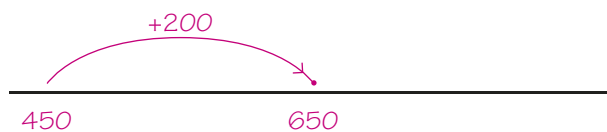
Reken uit op de getallenlijn.

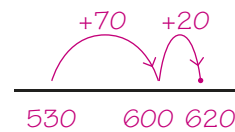
380 480 500 530

som: $380 + 150 = 530$

antwoord: 530 euro

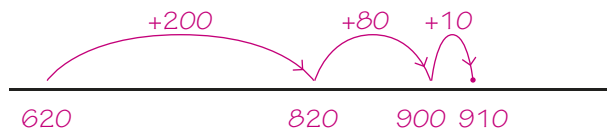

$$450 + 200 = 650$$

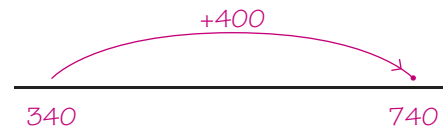

530 600 620

$$530 + 90 = 620$$

$$620 + 290 = 910$$

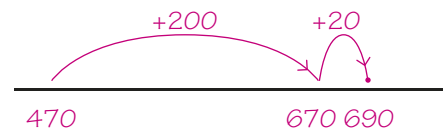
340 740

$$340 + 400 = 740$$

270 300 350

$$270 + 80 = 350$$

470 670 690

$$470 + 220 = 690$$

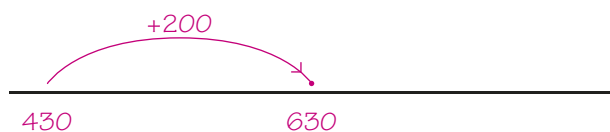

3

Welke som hoort erbij?

Reken uit op de getallenlijn.

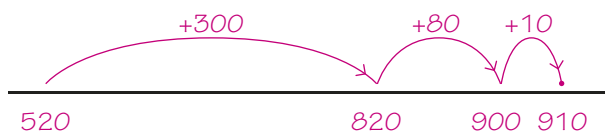
Christel heeft bij het eerste spel 430 punten gehaald en bij het tweede spel 200 punten. Hoeveel punten heeft ze in totaal gehaald?

som: $430 + 200 = 630$

antwoord: 630 punten

Zaterdag waren er 520 bezoekers in het zwembad. Zondag waren er 390 bezoekers. Hoeveel bezoekers zijn er dit weekend in totaal geweest?

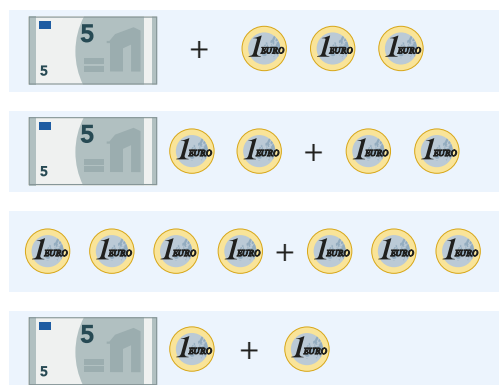

som: $520 + 390 = 910$

antwoord: 910 bezoekers

4

Reken uit.

10 x zoveel

$$50 + 30 = 80$$

$$70 + 20 = 90$$

$$40 + 30 = 70$$

$$60 + 10 = 70$$

100 x zoveel

$$500 + 300 = 800$$

$$700 + 200 = 900$$

$$400 + 300 = 700$$

$$600 + 100 = 700$$

5

Reken uit.

+	220	190	360
140	360	330	500
560	780	750	920
350	570	540	710

+	120	240	370
120	240	360	490
450	570	690	820
260	380	500	630

KIJK TERUG

Maak het rijtje af. Kijk naar opgave 1.

$$8 + 1 = 9$$

10 x zoveel

$$80 + 10 = 90$$

100 x zoveel

$$800 + 100 = 900$$

DOEL 2

- Je leert sommen als 3×14 uitrekenen met de basisstrategie: splitsen.

HULP

$$3 \times 10 = 30$$

$$3 \times 2 = 6$$

$$3 \times 12 = 36$$

$$10 \quad 2$$

$$30 + 6$$

1

Welke som hoort erbij?

Reken uit.

Schrijf eerst de 2 hulpsommen op.

som: $4 \times 13 = 52$

hulpsommen:

$4 \times 10 = 40$ en $4 \times 3 = 12$

som: $3 \times 14 = 42$

hulpsommen:

$3 \times 10 = 30$ en $3 \times 4 = 12$

2

Teken en reken uit.

Marieke heeft kippen.

De kippen leggen elke dag 12 eieren.

Hoeveel eieren heeft Marieke na

5 dagen?

0 0

0 0

0 0

0 0

0 0

som: $5 \times 12 = 60$

hulpsommen: $5 \times 10 = 50$ en

$5 \times 2 = 10$

antwoord: 60 eieren

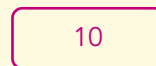
Een T-shirt kost 14 euro.

Hassan koopt 4 T-shirts.

Hoeveel moet Hassan betalen?

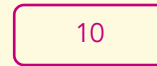
0 0 0 0

0 0 0 0

0 0 0 0

0 0 0 0

som: $4 \times 14 = 56$

hulpsommen: $4 \times 10 = 40$ en

$4 \times 4 = 16$

antwoord: 56 euro

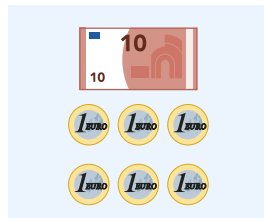

3

Reken uit.

Vul de splitsing en de denkwolk in. Schrijf de hulpsommen onder de som.

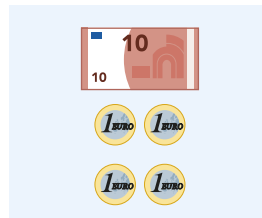
$$40 + 24$$

$$4 \times 16 = 64$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ 6 \end{array}$$

hulpsommen: $4 \times 10 = 40$ en

$4 \times 6 = 24$

$$50 + 20$$

$$5 \times 14 = 70$$

$$\begin{array}{r} 10 \\ 4 \end{array}$$

hulpsommen: $5 \times 10 = 50$ en

$5 \times 4 = 20$

4

Welke som hoort erbij? Reken uit.

Een trui kost 19 euro.
Daan koopt 3 truien.
Hoeveel moet hij betalen?

som: $3 \times 19 = 57$

hulpsommen: $3 \times 10 = 30$ en

$3 \times 9 = 27$

antwoord: 57 euro

In een zak zitten 12 stroopwafels.
In de winkel staan 8 zakken.
Hoeveel stroopwafels zijn dat bij elkaar?

som: $8 \times 12 = 96$

hulpsommen: $8 \times 10 = 80$ en

$8 \times 2 = 16$

antwoord: 96 stroopwafels

5

Welke som hoort erbij? Reken uit.

Carien koopt 11 zakjes ballonnen.
In een zakje zitten 12 ballonnen.
Hoeveel ballonnen heeft Carien?

som: $11 \times 12 = 132$

hulpsommen: $10 \times 12 = 120$ en

$1 \times 12 = 12$

antwoord: 132 ballonnen

Wout zwemt per dag 15 baantjes in
het zwembad.
Hoeveel baantjes heeft hij
gezwommen na 12 dagen?

som: $12 \times 15 = 180$

hulpsommen: $10 \times 15 = 150$ en

$2 \times 15 = 30$

antwoord: 180 baantjes

KIJK TERUG

Welke hulpsommen horen bij 6×18 ?

6×10 en 6×8

DOEL 2

- Je leert sommen als 3×14 uitrekenen met de basisstrategie: splitsen.

HULP

$$30 + 12$$

$$3 \times 14 = 42$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 4 \end{array}$$

hulpsommen: $3 \times 10 = 30$
 $3 \times 4 = 12$

1

Reken uit.

Schrijf de hulpsommen op en schrijf de optelsom in de denkwolk.

$$30 + 24$$

$$3 \times 18 = 54$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 8 \end{array}$$

hulpsommen:

$$3 \times 10 = 30$$

$$3 \times 8 = 24$$

$$50 + 30$$

$$5 \times 16 = 80$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 6 \end{array}$$

hulpsommen:

$$5 \times 10 = 50$$

$$5 \times 6 = 30$$

$$70 + 21$$

$$7 \times 13 = 91$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 3 \end{array}$$

hulpsommen:

$$7 \times 10 = 70$$

$$7 \times 3 = 21$$

$$80 + 16$$

$$8 \times 12 = 96$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 2 \end{array}$$

hulpsommen:

$$8 \times 10 = 80$$

$$8 \times 2 = 16$$

2

Reken uit.

Schrijf de antwoorden van de hulpsommen in de denkwolk.

$$40 + 20$$

$$4 \times 15 = 60$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 5 \end{array}$$

$$50 + 35$$

$$5 \times 17 = 85$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 7 \end{array}$$

$$60 + 36$$

$$6 \times 16 = 96$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 6 \end{array}$$

$$40 + 12$$

$$4 \times 13 = 52$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 3 \end{array}$$

$$30 + 27$$

$$3 \times 19 = 57$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 9 \end{array}$$

$$70 + 28$$

$$7 \times 14 = 98$$

$$\begin{array}{r} 10 \quad 4 \end{array}$$

3

Reken uit.

$$3 \times 10 = 30 \quad \text{en} \quad 3 \times 6 = 18 \quad \cdot \quad 4 \times 12 = 48$$

$$4 \times 10 = 40 \quad \text{en} \quad 4 \times 2 = 8 \quad \cdot \quad 3 \times 16 = 48$$

$$3 \times 10 = 30 \quad \text{en} \quad 3 \times 9 = 27 \quad \cdot \quad 3 \times 18 = 54$$

$$3 \times 10 = 30 \quad \text{en} \quad 3 \times 8 = 24 \quad \cdot \quad 3 \times 19 = 57$$

4

Reken uit.

$4 \times 10 = 40 \quad \text{en} \quad 4 \times 6 = 24 \quad \cdot \quad 5 \times 13 = 65$

$5 \times 10 = 50 \quad \text{en} \quad 5 \times 4 = 20 \quad \cdot \quad 6 \times 15 = 90$

$5 \times 10 = 50 \quad \text{en} \quad 5 \times 3 = 15 \quad \cdot \quad 4 \times 16 = 64$

$6 \times 10 = 60 \quad \text{en} \quad 6 \times 5 = 30 \quad \cdot \quad 5 \times 14 = 70$

$6 \times 10 = 60 \quad \text{en} \quad 6 \times 6 = 36 \quad \cdot \quad 6 \times 16 = 96$

5

Reken uit.

Schrijf de antwoorden van de hulpsommen in de denkwolk.

$70 + 14$

$7 \times 12 = 84$

$10 \quad 2$

$40 + 36$

$4 \times 19 = 76$

$10 \quad 9$

$50 + 25$

$5 \times 15 = 75$

$10 \quad 5$

$30 + 21$

$3 \times 17 = 51$

$10 \quad 7$

$70 + 21$

$7 \times 13 = 91$

$10 \quad 3$

$50 + 45$

$5 \times 19 = 95$

$10 \quad 9$

6

Reken uit.

$\times$	13	16	17
4	52	64	68
5	65	80	85
6	78	96	102

$\times$	12	13	14
7	84	91	98
8	96	104	112
9	108	117	126

KIJK TERUG

Aan welke 2 getallen denk je, als je 7×13 uitreken?

70 en 21

DOEL 1

1

Reken uit.

$5 + 4 = 9$

$6 + 2 = 8$

$3 + 4 = 7$

$50 + 40 = 90$

$60 + 20 = 80$

$30 + 40 = 70$

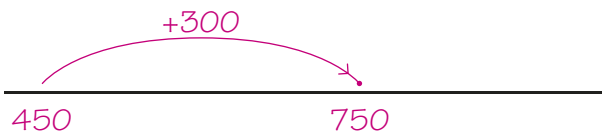
$500 + 400 = 900$

$600 + 200 = 800$

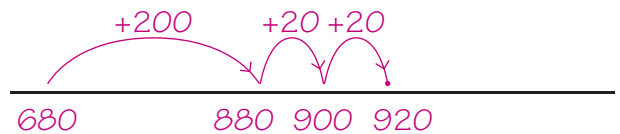
$300 + 400 = 700$

2

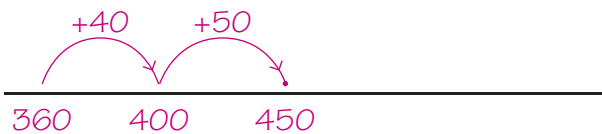
Reken uit op de getallenlijn.

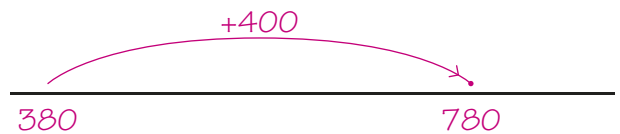
$450 + 300 = 750$

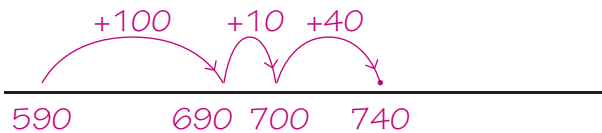
$680 + 240 = 920$

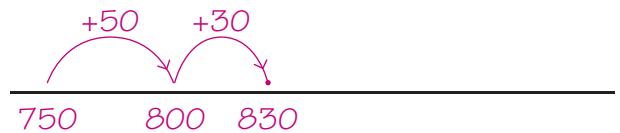
$360 + 90 = 450$

$380 + 400 = 780$

$590 + 150 = 740$

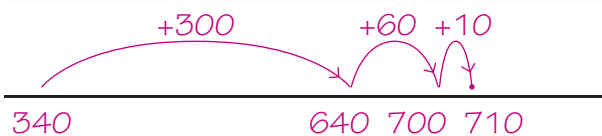
$750 + 80 = 830$

3

Welke som hoort erbij? Reken uit op de getallenlijn.

Michiel reed gisteren 340 kilometer. Vandaag rijdt hij 30 kilometer meer dan gisteren. Hoeveel heeft hij in totaal gereden?

som: $340 + 370 = 710$

antwoord: 710 kilometer

Sigrid verdient deze maand 380 euro. Dat is 100 euro minder dan vorige maand. Hoeveel heeft ze in totaal verdiend?

som: $380 + 480 = 860$

antwoord: 860 euro

TUSSENSTAND

Kun je nu optelsommen tot 1000 uitrekenen door te rijgen of door te denken aan de kleine som?

DOEL 2

1

Reken uit.

Schrijf de hulpsommen onder de som.

Schrijf de antwoorden van de hulpsommen in de denkwolk.

$$30 + 15$$

$$3 \times 15 = 45$$

$$10 \quad 5$$

hulpsommen:

$$3 \times 10 = 30$$

$$3 \times 5 = 15$$

$$70 + 14$$

$$7 \times 12 = 84$$

$$10 \quad 2$$

hulpsommen:

$$7 \times 10 = 70$$

$$7 \times 2 = 14$$

$$50 + 45$$

$$5 \times 19 = 95$$

$$10 \quad 9$$

hulpsommen:

$$5 \times 10 = 50$$

$$5 \times 9 = 45$$

2

Reken uit.

Schrijf de antwoorden van de hulpsommen in de denkwolk.

$$30 + 12$$

$$3 \times 14 = 42$$

$$10 \quad 4$$

$$60 + 18$$

$$6 \times 13 = 78$$

$$10 \quad 3$$

$$30 + 24$$

$$3 \times 18 = 54$$

$$10 \quad 8$$

$$50 + 40$$

$$5 \times 18 = 90$$

$$10 \quad 8$$

$$70 + 21$$

$$7 \times 13 = 91$$

$$10 \quad 3$$

$$40 + 28$$

$$4 \times 17 = 68$$

$$10 \quad 7$$

3

Welke som hoort erbij?

Reken uit.

Een bal kost 12 euro.

Mark koopt 4 ballen en Alwin koopt er 3.

Hoeveel betalen ze samen?

som: $7 \times 12 = 84$

antwoord: 84 euro

In een pak zitten 15 stiften. Er liggen 2 pakken op tafel en er liggen 4 pakken in de la. Hoeveel stiften zijn dat bij elkaar?

som: $6 \times 15 = 90$

antwoord: 90 viltstiften

TUSSENSTAND

Kun je nu sommen als 3×14 uitrekenen met de strategie splitsen?

DOEL 3

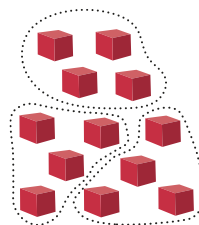
- Je begrijpt dat bij delen steeds hetzelfde eraf gaat.
- Je kunt bij een deelsom een verhaal bedenken.
- Je kunt dat verhaal leggen met blokjes en tekenen.
- Je kunt bij een deelverhaal en/of een plaatje een deelsom bedenken.

HULP

deelsom:
 $12 : 4$

Ole koopt
12 koeken.
In een pak zitten
4 koeken.
Hoeveel pakken
koopt Ole?

hulpsom: $3 \times 4 = 12$
antwoord: 3 pakken

1

Bedenk een verhaal bij de som.

$15 : 5$

2

Welke som hoort erbij?

Teken en reken uit.

Schrijf de hulpsom op.

Er zijn 20 mandarijnen.
Er kunnen 5 mandarijnen in een netje.
Hoeveel netjes kan ik vullen?

som: $20 : 5 = 4$

hulpsom: $4 \times 5 = 20$

antwoord: 4 netjes

Groep 5 heeft 21 schriften.
Er liggen 7 schriften op een stapel.
Hoeveel stapels zijn er?

som: $21 : 7 = 3$

hulpsom: $3 \times 7 = 21$

antwoord: 3 stapels

3

Hoeveel zakken kun je vullen?

Reken uit.

in 1 zak	deelsom	hulpsom	aantal zakken
6 appels	$24 : 6$	$4 \times 6 = 24$	4
4 appels	$24 : 4$	$6 \times 4 = 24$	6
8 appels	$24 : 8$	$3 \times 8 = 24$	3
3 appels	$24 : 3$	$8 \times 3 = 24$	8

4

Welke som hoort erbij?

Reken uit en schrijf de hulpsom op.

Op elk blad passen
6 foto's.

12 foto's
Hoeveel bladen vol?

som: $12 : 6 = 2$

hulpsom: $2 \times 6 = 12$

antwoord: 2 bladen

48 foto's
Hoeveel bladen vol?

som: $48 : 6 = 8$

hulpsom: $8 \times 6 = 48$

antwoord: 8 bladen

36 foto's
Hoeveel bladen vol?

som: $36 : 6 = 6$

hulpsom: $6 \times 6 = 36$

antwoord: 6 bladen

66 foto's
Hoeveel bladen vol?

som: $66 : 6 = 11$

hulpsom: $11 \times 6 = 66$

antwoord: 11 bladen

5

Welke som hoort erbij?

Reken uit en schrijf de hulpsom op.

Er zijn 45 pennen.
Er kunnen 5 pennen in een doos.
Hoeveel dozen kun je vullen?

som: $45 : 5 = 9$

hulpsom: $9 \times 5 = 45$

antwoord: 9 dozen

De stratenmaker heeft 70 tegels.
Hij maakt stapels van 7 tegels.
Hoeveel stapels kan hij maken?

som: $70 : 7 = 10$

hulpsom: $10 \times 7 = 70$

antwoord: 10 stapels

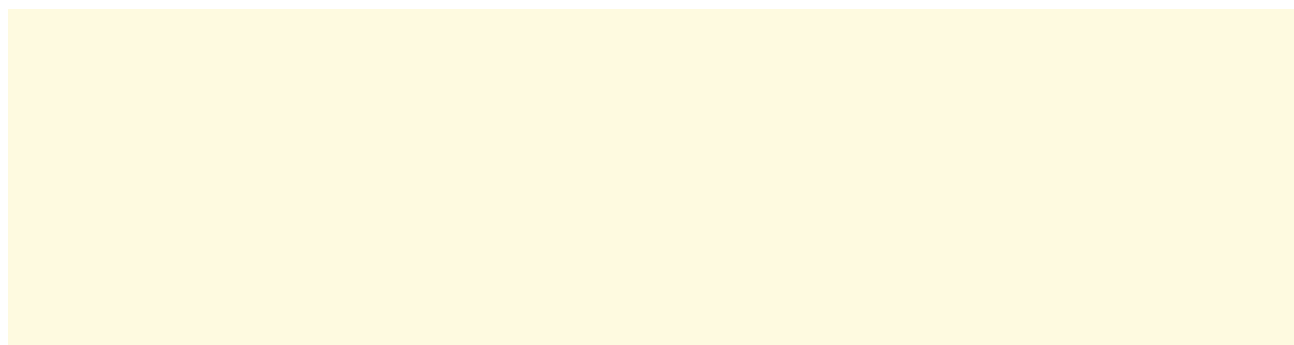

KIJK TERUG

Bedenk een verhaal bij $12 : 3$.

Maak er een tekening bij.

DOEL 3

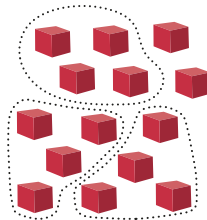
- Je begrijpt dat bij delen steeds hetzelfde eraf gaat.
- Je kunt bij een deelsom een verhaal bedenken.
- Je kunt dat verhaal leggen met blokjes en tekenen.
- Je kunt bij een deelverhaal en/of een plaatje een deelsom bedenken.

HULP

deelsom:
 $14 : 4$

De bakker bakt
14 koeken.
In een pak zitten
4 koeken.
Hoeveel pakken
kan de bakker
vullen?
Zijn er nog
koeken over?

antwoord: 3 pakken, 2 koeken over

1

Welke som hoort erbij?

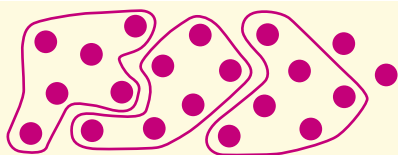
Teken en reken uit. Schrijf de hulpsom op.

Er gaan 6 eieren in
een eierdoos.

De kippen hebben 20 eieren gelegd.
Hoeveel dozen kan de boer vullen?
Zijn er nog eieren over?

De kippen hebben 25 eieren gelegd.
Hoeveel dozen kan de boer vullen?
Zijn er nog eieren over?

som: $20 : 6 = 3, 2 \text{ over}$

som: $25 : 6 = 4, 1 \text{ over}$

hulpsom: $3 \times 6 = 18$

hulpsom: $4 \times 6 = 24$

antwoord: 3 dozen, 2 eieren over

antwoord: 4 dozen, 1 ei over

2

Hoeveel zakken kun je vullen?

Reken uit.

in 1 zak	deelsom	hulpsom	aantal zakken	appels over
6 appels	$25 : 6$	$4 \times 6 = 24$	4	1
7 appels	$25 : 7$	$3 \times 7 = 21$	3	4
5 appels	$25 : 5$	$5 \times 5 = 25$	5	0
3 appels	$25 : 3$	$8 \times 3 = 24$	8	1

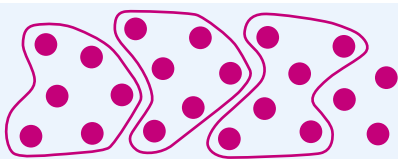
3

Welke som hoort erbij?

Teken en reken uit. Schrijf de hulpsom op.

De kippen hebben 21 eieren gelegd.
Er gaan 6 eieren in een eierdoos.
Hoeveel dozen kan de boer vullen?
Zijn er nog eieren over?

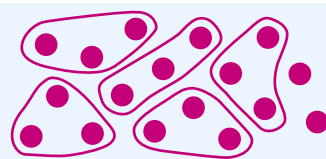

som: $21 : 6 = 3, 3 \text{ over}$

hulpsom: $3 \times 6 = 18$

antwoord: $3 \text{ dozen, } 3 \text{ eieren over}$

Er zijn 17 tennisballen.
In een blik kunnen 3 tennisballen.
Hoeveel blikken kun je vullen?
Zijn er nog tennisballen over?

som: $17 : 3 = 5, 2 \text{ over}$

hulpsom: $5 \times 3 = 15$

antwoord: $5 \text{ blikken, } 2 \text{ tennisballen over}$

4

Welke som hoort erbij?

Reken uit en schrijf de hulpsom op.

20 foto's
Hoeveel bladen vol?
Zijn er foto's over?

Op elk blad passen 6 foto's.

30 foto's
Hoeveel bladen vol?
Zijn er foto's over?

som: $20 : 6 = 3, 2 \text{ over}$

hulpsom: $3 \times 6 = 18$

antwoord: $3 \text{ bladen, } 2 \text{ foto's over}$

som: $30 : 6 = 5$

hulpsom: $5 \times 6 = 30$

antwoord: $5 \text{ bladen, } 0 \text{ foto's over}$

5

Iets over of niet?

Kruis de sommen aan waarbij iets overblijft.
Reken de andere sommen uit.

☒ $26 : 5 = \dots$

☐ $56 : 8 = 7$

☒ $50 : 7 = \dots$

☐ $32 : 8 = 4$

☐ $35 : 5 = 7$

☒ $20 : 8 = \dots$

☐ $24 : 3 = 8$

☒ $17 : 4 = \dots$

☐ $36 : 6 = 6$

☒ $19 : 3 = \dots$

☒ $21 : 4 = \dots$

☐ $28 : 7 = 4$

KIJK TERUG

Bedenk een verhaal bij $13 : 5$.

Teken in je schrift.

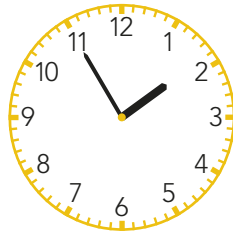
DOEL 4

- Je leert van een klok met wijzers 5 en 10 minuten voor en over een heel uur aflezen.

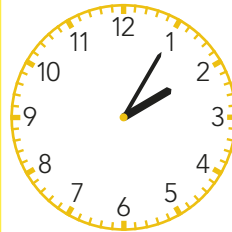
HULP

10 (minuten)
voor 2 (uur)

5 (minuten)
voor 2 (uur)

5 (minuten)
over 2 (uur)

10 (minuten)
over 2 (uur)

1

Steeds 5 minuten later.

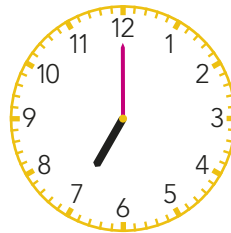
Teken de grote wijzer. Vul de tijden in. Zet een rondje om voor of over.

10 minuten
voor 7

5 minuten
voor / over 7

7 uur

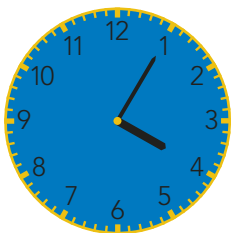

5 minuten
voor / over 7

2

Geef de tijden die bij elkaar horen dezelfde kleur.

10 voor 7

10 over 8

5 over 4

5 voor 12

3

Wat duurt korter dan 5 minuten?

4

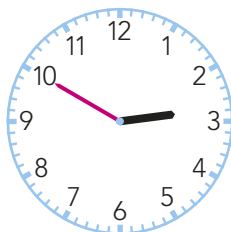
Hoe laat is het?

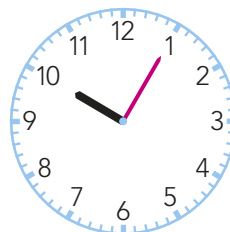
Teken de grote wijzer.

5 voor 1

10 voor 3

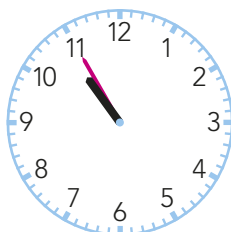
5 over 10

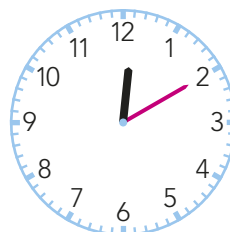
10 voor 12

5 over 7

5 voor 11

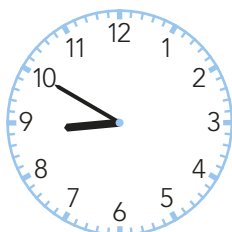
10 over 12

10 voor 2

5

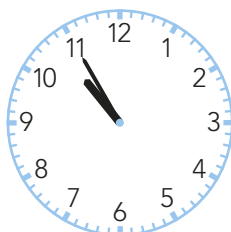
Hoe laat is het?

het is

10 minuten

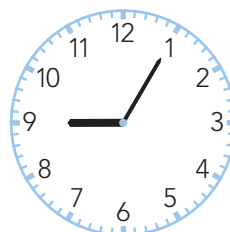
voor / over 9

het is

5 minuten

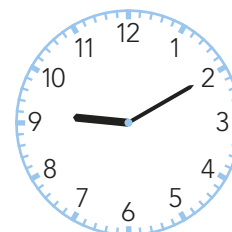
voor / over 11

het is

5 minuten

voor / over 9

het is

10 minuten

voor / over 9

KIJK TERUG

In 5 minuten kan ik:

- ..... woorden schrijven
- ..... druiven eten
- ..... keer de gang op en neer rennen

DOEL 4

- Je leert van een digitale klok 5 en 10 minuten voor en over een heel uur aflezen.

HULP

13:50

10 (minuten)
voor 2 (uur)

13:55

5 (minuten)
voor 2 (uur)

14:05

5 (minuten)
over 2 (uur)

14:10

10 (minuten)
over 2 (uur)

1

Steeds 5 minuten later.

Vul de tijden in. Zet rondjes om voor of over.

16:50

10 minuten
voor 5

16:55

5 minuten
voor / over 5

17:00

5 uur

17:05

5 minuten
voor / over 5

17:10

10 minuten
voor / over 5

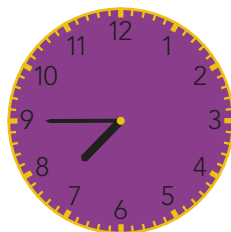
2

Geef de tijden die bij elkaar horen dezelfde kleur.

23:05

17:50

15:10

19:45

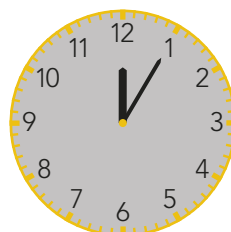
12:05

16:50

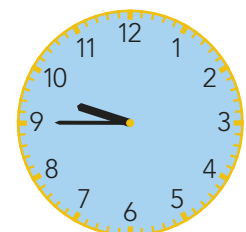
20:10

21:45

15:55

3

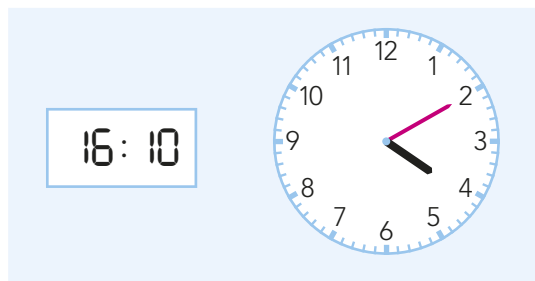
Hoe laat is het?

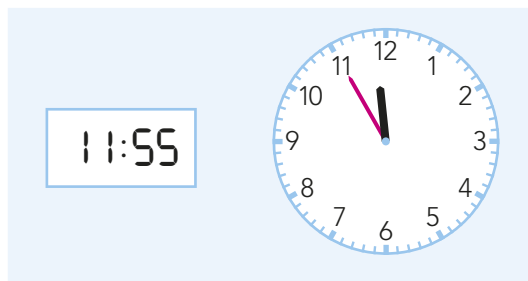
Teken de grote wijzer en vul de tijd in.

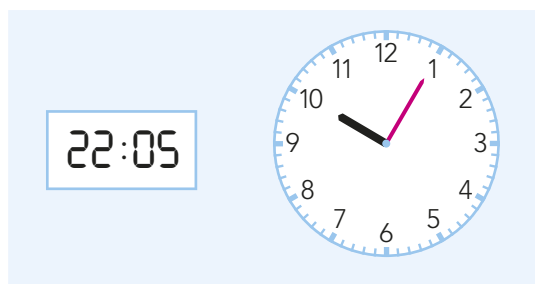
Vul in of het nacht, ochtend, middag of avond is.

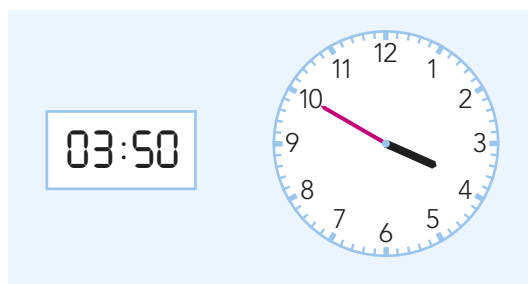
Het is 10 voor / over 4
in de middag.

Het is 5 voor / over 12
in de ochtend.

Het is 5 voor / over 10
in de avond.

Het is 10 voor / over 4
in de nacht.

4

Geef de tijden die bij elkaar horen dezelfde kleur.

04:10

17:55

15:05

00:05

19:50

5 voor 6

10 over 4

10 voor 8

5 over 3

5 over 12

5

Elke 5 minuten start er een wielrenner.

Hoe laat gaan ze van start?

starttijd 1:

tijd 2:

tijd 3:

tijd 4:

tijd 5:

tijd 6:

15:45

15:50

15:55

16:00

16:05

16:10

KIJK TERUG

In 10 minuten kan ik:

..... sommen maken

..... boterhammen eten

..... 1 meter fietsen

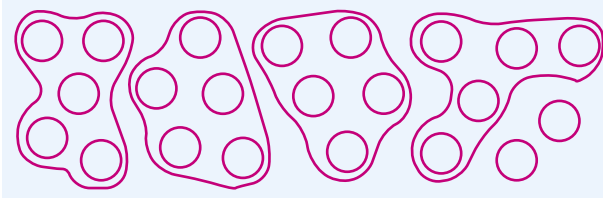
DOEL 3

1

Bedenk een verhaal bij de som $22 : 5$.

Maak er ook een tekening bij.

22 ijsjes, 5 in een pak.
Hoeveel volle pakken?
Zijn er ijsjes over?

hulpsom: $4 \times 5 = 20$ antwoord: 4 pakken, 2 ijsjes over

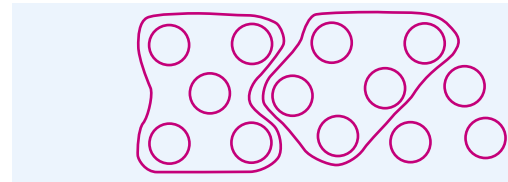
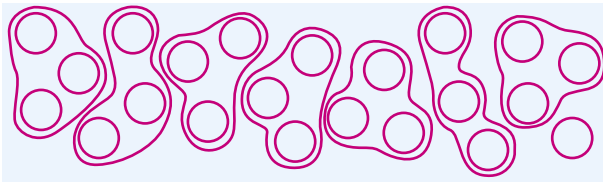
2

Welke som hoort erbij?

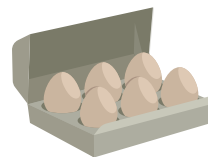
Tekenen en rekenen uit.

Er zijn 22 pennen.
Er kunnen 3 pennen in een doos.
Hoeveel dozen kun je vullen?
Zijn er nog pennen over?

De tuinman heeft 13 plantjes.
Er gaan 5 plantjes in een bak.
Hoeveel bakken kan hij vullen?
Zijn er nog plantjes over?

som: $22 : 3 = 7, 1 \text{ over}$ hulpsom: $7 \times 3 = 21$ antwoord: 7 dozen, 1 pen oversom: $13 : 5 = 2, 3 \text{ over}$ hulpsom: $2 \times 5 = 10$ antwoord: 2 bakken, 3 plantjes over

3

Bedenk zelf een som. Reken uit en schrijf de hulpsom op. *bijvoorbeeld:*

Er gaan 6 eieren in
een eierdoos.

De kippen hebben 30 eieren gelegd.
Hoeveel dozen kan de boer vullen?
Zijn er nog eieren over?

De kippen hebben 50 eieren gelegd.
Hoeveel dozen kan de boer vullen?
Zijn er nog eieren over?

som: $30 : 6 = 5$ som: $50 : 6 = 8, 2 \text{ over}$ hulpsom: $5 \times 6 = 30$ hulpsom: $8 \times 6 = 48$ antwoord: 5 dozen, 0 eieren overantwoord: 8 dozen, 2 eieren over

TUSSENSTAND

Kun je nu een verhaal bedenken bij een deelsom?

DOEL 4

1

Hoe laat is het?

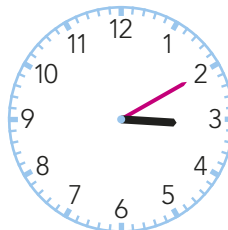
Teken de grote wijzer.

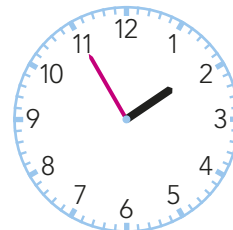
5 over 6

10 voor 1

10 over 3

5 voor 2

2

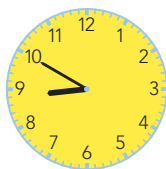

Geef de tijden die bij elkaar horen dezelfde kleur.

07:10

5 voor 8

19:55

10 voor 9

14:05

10 over 7

20:50

5 over 2

18:10

10 over 6

3

Hoe laat is het?

5 voor 9 in
de avond

08:55

20:55

10 voor 8 in
de ochtend

07:50

19:50

10 over 5 in
de nacht

05:10

17:10

5 over 3 in
de middag

03:05

15:05

10 voor 10 in
de avond

09:50

21:50

TUSSENSTAND

Kun je nu van een gewone klok en een digitale klok
5 en 10 minuten voor en over een heel uur aflezen?

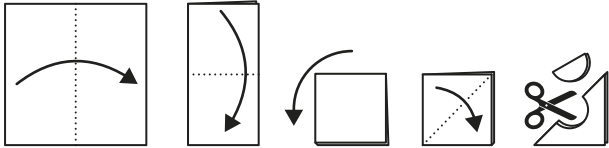
DOEL

- Je leert voorspellen hoe een blaadje er uitgevouwen uit ziet, nadat je het hebt gevouwen en geknipt.

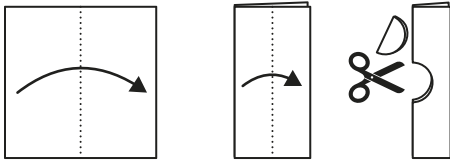
1

Waar zie je de spiegellijnen?

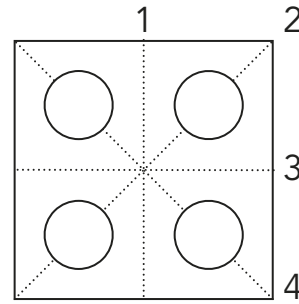
Vouw een blaadje.
Knip er een halve cirkel uit.
Doe het zo:

Vouw nog een blaadje.
Knip er een halve cirkel uit.
Doe het zo:

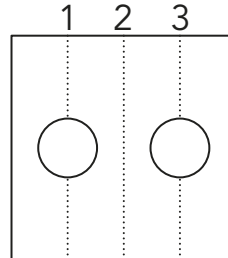

Vouw het blaadje open.
Welke lijn is ook een spiegellijn?
Schrijf de nummers op.

nummer: 1, 2, 3, 4

Vouw het blaadje open.
Welke lijn is ook een spiegellijn?
Schrijf de nummers op.

nummer: 2

2

Vouw een vouwblaadje ten minste drie keer dubbel.

Je mag zelf weten hoe.
Knip je kleeedje.
Vouw het blaadje open.
Strijk het glad met je handen.

3

Ruil je kleeedje met een ander.

Knip het kleeedje van de ander na.
Bedenk voordat je gaat vouwen en knippen:

- Hoe vaak is het blaadje gevouwen?
- Hoe is het blaadje gevouwen?
- Waar zit het midden?
- Wat worden de hoeken?

Probeer het nog een keer, als het niet in 1 keer lukt.

4

Neem je eigen kleedje weer terug.

Knip het nog een keer na.

Probeer het nog een keer, als het niet in 1 keer lukt.

KIJK TERUG

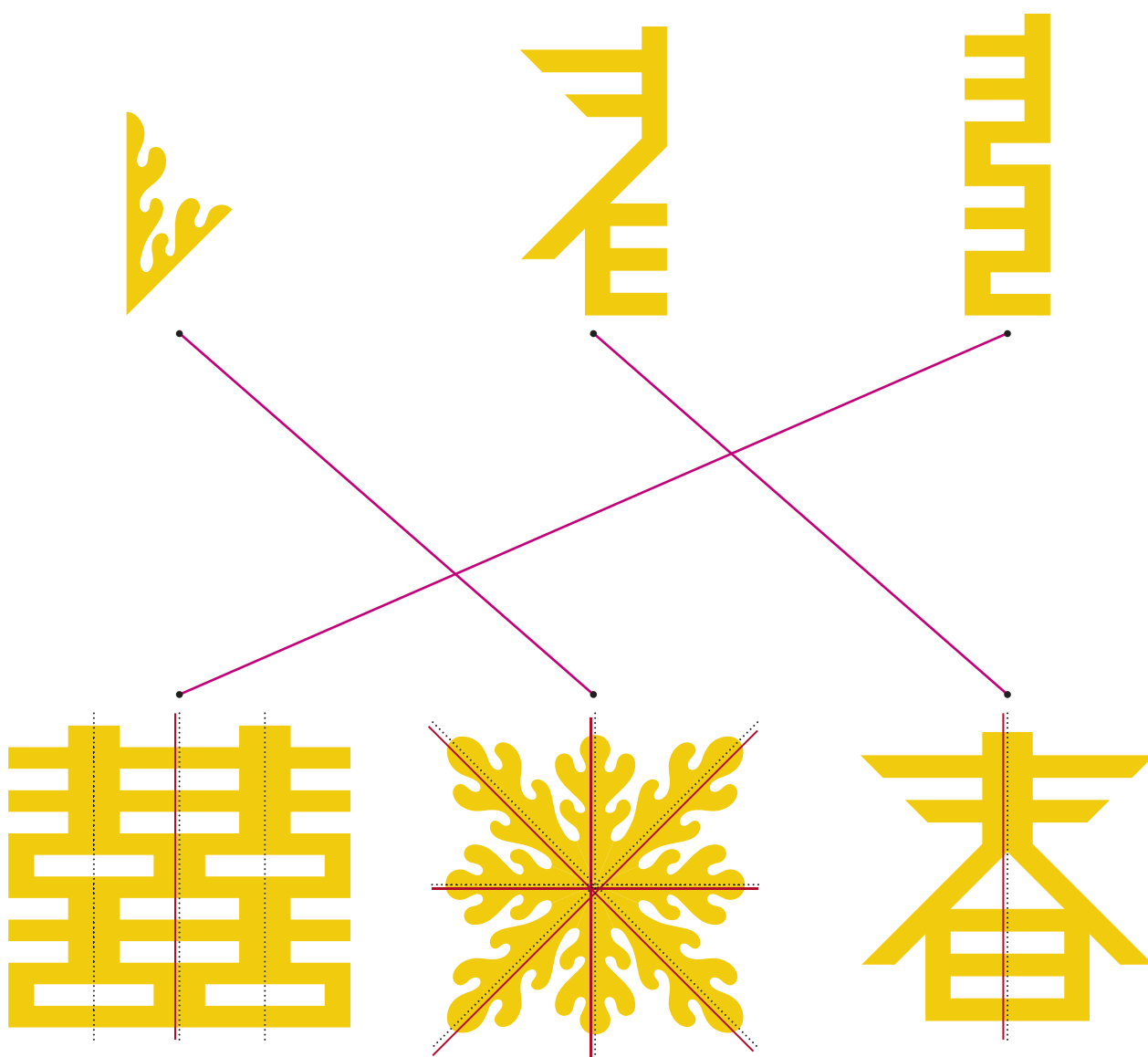

Welk kleedje hoort erbij?

Je ziet op de kleedjes de vouwlijnen.

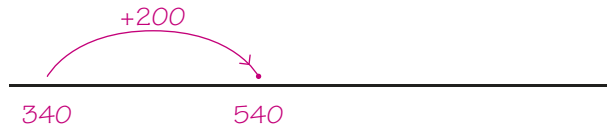
Teken de spiegellijnen met rood.

DOEL 1

1

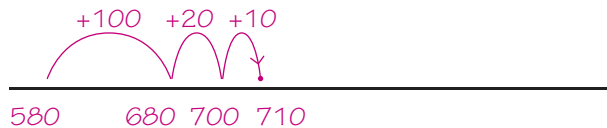
Reken uit op de getallenlijn.

$$340 + 200 = 540$$

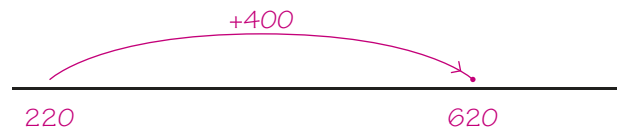
$$480 + 40 = 520$$

$$580 + 130 = 710$$

$$370 + 60 = 430$$

$$220 + 400 = 620$$

$$750 + 180 = 930$$

2

Reken uit.

$$4 + 3 = 7$$

$$6 + 3 = 9$$

$$5 + 2 = 7$$

$$40 + 30 = 70$$

$$60 + 30 = 90$$

$$50 + 20 = 70$$

$$400 + 300 = 700$$

$$600 + 300 = 900$$

$$500 + 200 = 700$$

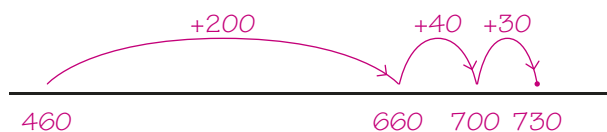
3

Welke som hoort erbij?

Reken uit op de getallenlijn.

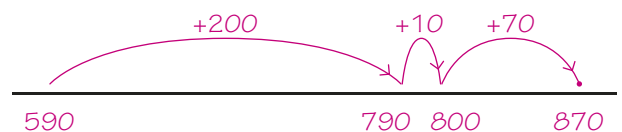
Karin heeft 460 euro gespaard.
Christiaan 270 euro.
Hoeveel hebben ze samen
gespaard?

$$\text{som: } 460 + 270 = 730$$

$$\text{antwoord: } 730 \text{ euro}$$

De familie De Jong rijdt naar
Zwitserland in 2 dagen. De eerste
dag 590 kilometer, de tweede dag
280 kilometer. Hoeveel kilometer
heeft de familie in totaal gereden?

$$\text{som: } 590 + 280 = 870$$

$$\text{antwoord: } 870 \text{ km}$$

DOEL 2

1

Welke som hoort erbij?

Reken uit en schrijf de hulpsommen op.

Een kaartje voor de film kost 13 euro.
6 kinderen gaan naar de film.
Hoeveel moeten zij betalen?

som: $6 \times 13 = 78$

hulpsommen: $6 \times 10 = 60$ en

$6 \times 3 = 18$

antwoord: 78 euro

In een vuilniszak kan 15 liter afval.
Op straat staan 4 volle zakken.
Hoeveel liter afval is dat bij elkaar?

som: $4 \times 15 = 60$

hulpsommen: $4 \times 10 = 40$ en

$4 \times 5 = 20$

antwoord: 60 liter

In een doos zitten 12 pennen.
In de winkel staan 7 dozen.
Hoeveel pennen zijn dat bij elkaar?

som: $7 \times 12 = 84$

hulpsommen: $7 \times 10 = 70$ en

$7 \times 2 = 14$

antwoord: 84 pennen

Een touw is 16 meter lang. De
meester knoopt 3 touwen aan elkaar.
Hoe lang zijn de touwen bij elkaar?

som: $3 \times 16 = 48$

hulpsommen: $3 \times 10 = 30$ en

$3 \times 6 = 18$

antwoord: 48 meter

2

Reken uit.

$30 + 12$

$3 \times 14 = 42$

$\begin{array}{r} 10 \\ 4 \end{array}$

$60 + 30$

$6 \times 15 = 90$

$\begin{array}{r} 10 \\ 5 \end{array}$

$80 + 16$

$8 \times 12 = 96$

$\begin{array}{r} 10 \\ 2 \end{array}$

$40 + 24$

$4 \times 16 = 64$

$\begin{array}{r} 10 \\ 6 \end{array}$

$30 + 24$

$3 \times 18 = 54$

$\begin{array}{r} 10 \\ 8 \end{array}$

$70 + 14$

$7 \times 12 = 84$

$\begin{array}{r} 10 \\ 2 \end{array}$

$70 + 21$

$7 \times 13 = 91$

$\begin{array}{r} 10 \\ 3 \end{array}$

$50 + 35$

$5 \times 17 = 85$

$\begin{array}{r} 10 \\ 7 \end{array}$

3

Hoeveel kost het?

Bedenk de som die erbij hoort en reken uit.

voor 3 kinderen:

sportbroeken 54 euro

shirts 45 euro

sokken 36 euro

18 euro

12 euro

voor 5 kinderen:

sportbroeken 90 euro

shirts 75 euro

sokken 60 euro

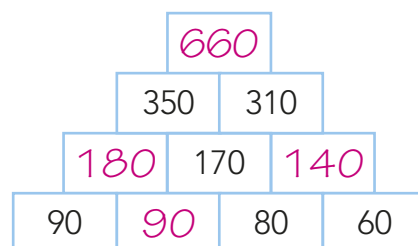
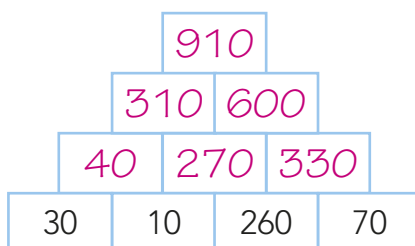
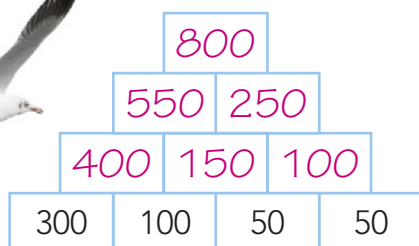
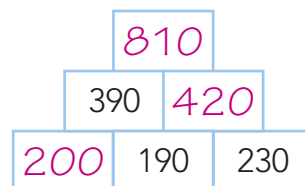
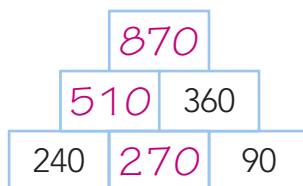
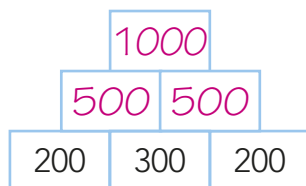
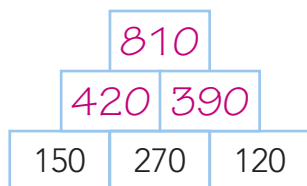
15 euro

Kun jij eigenlijk zwemmen?

Reken uit.

Hoeveel kilometer is er gevaren tijdens de reis?

totaal: 910 kilometer

totaal: 970 kilometer

Wie heeft er gewonnen?

Reken uit.

Jorrit

bij het eerste spel: 180 punten
bij het tweede spel: 240 punten meer

Nanne

bij het eerste spel: 240 punten
bij het tweede spel: 180 punten meer

Angelique

bij het eerste spel: 250 punten
bij het tweede spel: 80 punten meer

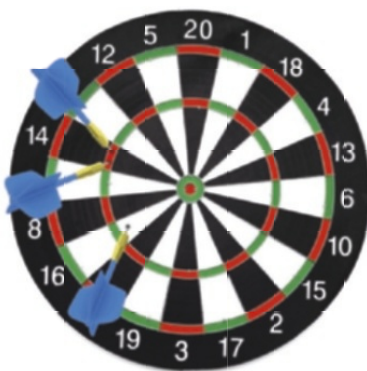
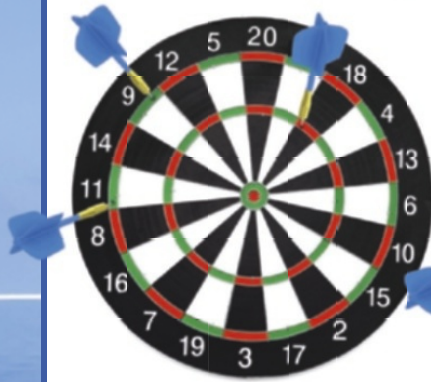
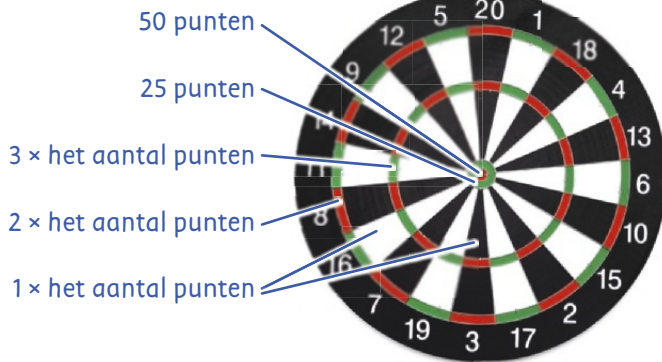

Ja, maar alleen als ik in het water ben.

Hoeveel punten?

Hoeveel kost het? Vul in.

Voor 4 kinderen:

sportbroeken 76 euro

shirts 64 euro

sokken 52 euro

Voor 7 kinderen:

sportbroeken 133 euro

shirts 112 euro

sokken 91 euro

Voor 9 kinderen:

sportbroeken 171 euro

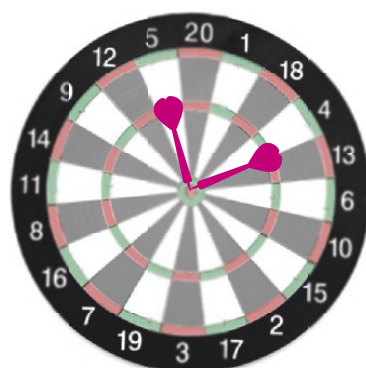
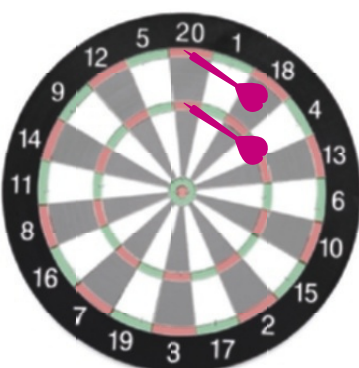
shirts 144 euro

sokken 117 euro

Gooi op 2 manieren 100 punten met 2 pijlen.

Teken de pijlen in het bord.

Geef de sommen met dezelfde uitkomst dezelfde kleur.

6×8

6×10

10×9

12×12

7×16

3×20

4×15

3×16

9×16

6×15

5×12

4×12

8×14

8×18

5×18

DOEL 3

1

Welke som hoort erbij?

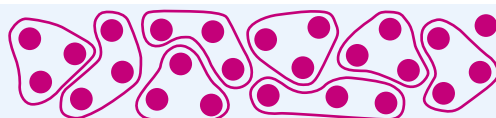
Reken uit en schrijf de hulpsom op.

Op elk blad
passen 4 foto's.12 foto's. Hoeveel bladen vol?
Zijn er foto's over?som: $12 : 4 = 3$ hulpsom: $3 \times 4 = 12$ antwoord: 3 bladen, 0 foto's over23 foto's. Hoeveel bladen vol?
Zijn er foto's over?som: $23 : 4 = 5, 3$ overhulpsom: $5 \times 4 = 20$ antwoord: 5 bladen, 3 foto's over28 foto's. Hoeveel bladen vol?
Zijn er foto's over?som: $28 : 4 = 7$ hulpsom: $7 \times 4 = 28$ antwoord: 7 bladen, 0 foto's over42 foto's. Hoeveel bladen vol?
Zijn er foto's over?som: $42 : 4 = 10, 2$ overhulpsom: $10 \times 4 = 40$ antwoord: 10 bladen, 2 foto's over

2

Welke som hoort erbij?

Tekenen en rekenen uit.

Er zijn 18 tennisballen.
In een blik passen 3 tennisballen.
Hoeveel blikken kun je vullen?
Zijn er nog ballen over?som: $18 : 3 = 6$ hulpsom: $6 \times 3 = 18$ antwoord: 6 blikken, 0 ballen overEr zijn 25 tennisballen.
In een blik kunnen 3 tennisballen.
Hoeveel blikken kun je vullen?
Zijn er nog ballen over?som: $25 : 3 = 8, 1$ overhulpsom: $8 \times 3 = 24$ antwoord: 8 blikken, 1 bal over

3

Iets over of niet?

Kruis de sommen aan waarbij iets overblijft. Reken de andere sommen uit.

☐ $64 : 8 = 8$ ☒ $40 : 7 =$ ☒ $36 : 5 =$ ☐ $24 : 6 = 4$ ☒ $25 : 8 =$ ☐ $45 : 5 = 9$ ☐ $27 : 3 = 9$ ☒ $18 : 4 =$ ☐ $30 : 6 = 5$ ☒ $14 : 3 =$ ☐ $21 : 7 = 3$ ☒ $55 : 6 =$

DOEL 4

1

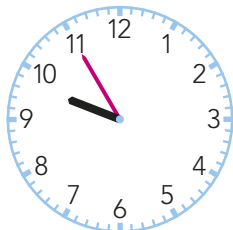

Hoe laat is het?

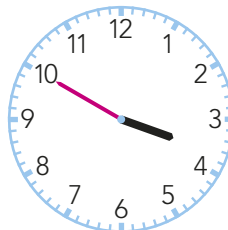
Teken de grote wijzer.

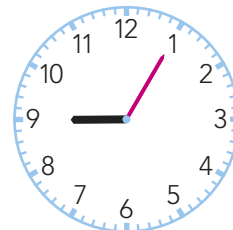
10 over 11

5 voor 10

10 voor 4

5 over 9

2

Geef de tijden die bij elkaar horen dezelfde kleur.

5 voor 11

10 voor 3

5 over 9

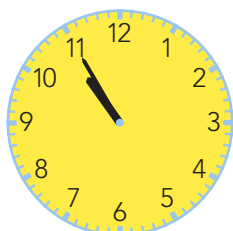
10 over 1

21:05

14:50

13:10

22:55

3

Hoe laat is het?

10 voor 8 in
de ochtend

07:50

19:50

5 over 11 in
de avond

11:05

23:05

10 over 4 in
de nacht

04:10

16:10

5 voor 5 in
de middag

04:55

16:55

5 over 7 in
de avond

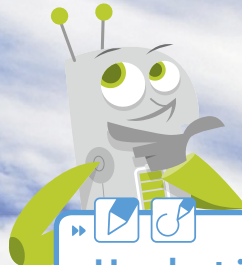
07:05

19:05

Hoe laat is het?

Vul de digitale tijd in.
Wat vind je de mooiste tijd?
Zet er een rondje om.

08:00

10 over 1 in de nacht

23:45

kwart voor 12 in de avond

15:30

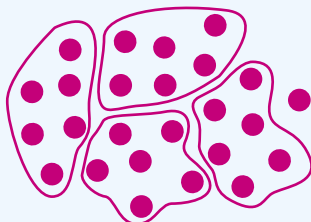
half 4 in de middag

10:10

10 over 10 in de ochtend

05:55

5 voor 6 in de nacht

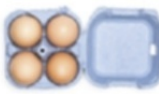

5 keer

4 keer een volle rit en 1 rit met 1 kind

Hoeveel dozen kun je vullen?

Houd je eieren over?

	6 dozen 0 over	8 dozen 0 over	8 dozen 1 over	12 dozen 0 over	13 dozen 1 over
	3 dozen 0 over	4 dozen 0 over	4 dozen 1 over	6 dozen 0 over	6 dozen 3 over
	2 dozen 0 over	2 dozen 4 over	2 dozen 5 over	4 dozen 0 over	4 dozen 3 over
	1 dozen 4 over	2 dozen 0 over	2 dozen 1 over	3 dozen 0 over	3 dozen 3 over
	1 dozen 3 over	1 dozen 7 over	1 dozen 8 over	2 dozen 6 over	3 dozen 0 over

Welke doos kies je?

Houd zo min mogelijk eieren over.

32

4 ☒

6 ☐

9 ☐

50

4 ☐

8 ☐

10 ☒

55

6 ☒

8 ☐

10 ☐

99

8 ☐

9 ☒

10 ☐

44

6 ☒

8 ☐

10 ☐

65

6 ☐

8 ☒

9 ☐

100

6 ☐

8 ☐

10 ☒

64

4 ☒

9 ☐

10 ☐

Welke 2 tijden zien er op een klok met wijzers hetzelfde uit?

Geef ze dezelfde kleur.

Welke tijd blijft over? 17:05

Welke digitale tijd hoort daarbij? 05:05

18:05 01:55

14:50 20:00 00:30 10:10

13:55 06:05 02:50

08:00 12:30 22:10 17:05

Bedenk nu zelf mooie digitale tijden.

bijvoorbeeld:

05:05

00:00

05:05

12:34

08:28

Er zit een dooier in!

